

Tilläggsbudget för år 2003 – utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Till finansutskottet

Finansutskottet har beslutat att bereda bl.a. bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över 2003 års ekonomiska vårproposition (prop. 2002/03:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003 (yrkandena 9–16 och 20–38) jämte motioner, allt i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Utskottet behandlar i detta yttrande propositionens förslag till tilläggsbudget vad avser utgiftsområde 18. Vidare tar bostadsutskottet ställning till förslagen i partimotion 2002/03:Fi17 (c) yrkande 12 (delvis) samt motion 2002/03:Fi18 (m) yrkande 1.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslagsförändringar på tilläggsbudget för 2003 avseende utgiftsområde 18 vad gäller anslagen till Statens bostadskreditnämnds förvaltningskostnader, Statens bostadskreditnämnds garantiverksamhet, Statens geotekniska institut, Lantmäteriverket samt länsstyrelserna. Däremot avstyrker utskottet regeringens förslag vad gäller bostadsbidragen. Till grund för utskottets ställningstagande i denna del ligger nya beräkningar som visar att de föreslagna regeländringarna avseende bostadsbidragen inledningsvis inte ger den tänkta besparingen. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om bemyndiganden beträffande användningen av anslaget till investeringsbidrag för studentbostäder samt åtaganden som belastar anslaget till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Motstående motionsförslag avstyrks.

Till yttrandet har fogats en avvikande mening och tre särskilda yttranden.

Bostadsutskottets överväganden

Inledning

Det förslag om tilläggsbudget för budgetåret 2003 som regeringen lägger fram innebär att statsbudgetens totala omfattning ökar med omkring 520 miljoner kronor i förhållande till den hösten 2002 beslutade budgeten. För utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande innebär dock förslaget en minskning av det totala anslagsbeloppet. Minskningen, som beräknas till 144,5 miljoner kronor, medför att anslagen på utgiftsområdet sammanlagt kommer att uppgå till knappt 9 340 miljoner kronor. Anslagsminskningen uppkommer enligt regeringen genom minskade anslag till 21:1 Bostadsbidrag, 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader, 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet samt 31:9 Lantmäteriverket. Samtidigt föreslås ökade anslag till 31:8 Statens geotekniska institut och 32:1 Länsstyrelserna m.m.

Utskottet tar i det följande ställning till förslagen i proposition och motioner i anslutning till respektive anslagspost.

Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18

21:1 Bostadsbidrag

Regeringen lägger i propositionen fram ett förslag till ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag som i korthet innebär följande. Preliminärt bostadsbidrag betalas fr.o.m. den 1 juli 2003 ut med ett månadsbelopp som avrundas nedåt till närmaste jämna femtiotal kronor i stället för, som i dag, nedåt till närmaste hundratal kronor. När det slutliga bostadsbidraget bestäms skall dessutom det belopp under vilket det inte betalas ut eller betalas tillbaka något bidrag (det. s.k. förlåtandeintervallet) höjas från 200 till 600 kr.

Som ett resultat av regeländringarna bedömer regeringen i propositionen att medelsbehovet på anslag 21:1 Bostadsbidrag kommer att minska med 18 miljoner kronor för budgetåret 2003. Reviderade beräkningar visar dock att någon utgiftsminskning inte uppkommer under 2003. Ett genomförande av regeländringar ger i stället ökade utgifter med 20 miljoner kronor för detta år. Orsaken till detta är i korthet följande. De ändrade avrundningsreglerna för de månatliga utbetalningarna medför en utgiftsökning 2003 samtidigt som den besparing som en höjning av förlåtandeintervallet ger får genomslag med början först 2004. Det bör dock påpekas att de ändrade avrundningsreglerna för de månatliga utbetalningarna sett över tiden inte innebär någon kostnadsökning eftersom en justering sker vid den slutliga avstämningen av bostadsbidragen. Däremot ger ett höjt förlåtandeintervall när det fått fullt genomslag år 2006 en årlig besparing på 36 miljoner kronor.

Det finns enligt utskottets mening flera fördelar med det förslag till ändrade regler för bostadsbidragen som regeringen nu lägger fram. En avrundning nedåt av de månatliga utbetalningarna till närmaste femtiotal kronor innebär att bidragstagaren får ett mera rättvisande bostadsbidrag under bidragsåret. I kombination med att förlåtandeintervallet höjs till 600 kr vid den slutliga avstämningen medför det också att betydligt färre bidragstagare kommer att få tilläggsbelopp eller återbetalningskrav när det slutliga bostadsbidraget fastställs. Sett över tiden ger regeländringarna dessutom, som framgår ovan, en årlig besparing på 36 miljoner kronor. Samtidigt tvingas utskottet konstatera att förslaget inledningsvis ger en ökad belastning på statsbudgeten. Som redovisats ovan beror detta på att avrundningen nedåt till närmast femtiotal kronor ger en utgiftsökning 2003, medan den besparing som följer av ett höjt förlåtandeintervall får genomslag med början först 2004. Med avseende på det ansträngda statsfinansiella läget är det enligt utskottets mening mindre lämpligt att nu genomföra de föreslagna regeländringarna. Regeringens förslag avstyrks därför.

I ett långsiktigt perspektiv framstår däremot regeländringar som ger större träffsäkerhet och minskade kostnader i bostadsbidragssystemet som angelägna. Det finns enligt utskottets mening mot den bakgrunden skäl för regeringen att återkomma till riksdagen med förslag med denna innebörd. En förutsättning för detta är dock att eventuella inledningsvisa utgiftsökningar kan finansieras på lämpligt sätt.

31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Regeringen föreslår att anslaget till Statens bostadskreditnämnds förvaltningskostnader skall minskas med 2 miljoner kronor för att finansiera ökade utgifter för bostadsrelaterade frågor som handläggs av Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning samt Fastighetsmäklarnämnden. Enligt regeringens bedömning kan nämnden klara denna minskning utan att det går ut över verksamheten.

Förslaget, som inte mött invändningar i motioner, tillstyrks av utskottet.

31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

Anslaget 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet används till att avsätta medel för att täcka förluster till följd av statliga garantier för ny- och ombyggnad av bostäder inom verksamhetsgrenen Äldre garantier. Vid en förnyad analys har det enligt regeringen konstaterats att riskerna för förluster under de närmaste åren är mindre än vad som tidigare antagits och att mindre medel behöver avsättas till ändamålet under 2003 än vad tidigare bedömningar visat. Regeringen föreslår därför att anslaget skall minskas med 100 miljoner kronor.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del.

31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

I propositionen 2002/03:98 Åtgärder för att främja visst bostadsbyggande föreslås en investeringsstimulans för anordnande av mindre hyreslägenheter och studentbostäder. För att säkerställa att berörda myndigheter har den kompetens som behövs för att administrera den nya stödformen krävs det enligt regeringen vissa utbildningsinsatser. Vidare finns det behov av att utvärdera både den nu föreslagna investeringsstimulansen och övriga insatser som de senaste åren har gjorts för att stimulera bostadsbyggandet. Enligt regeringen bör anslag 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter därför få användas till sådana utgifter. Sammantaget bedömer regeringen att utgifterna för utbildning och utvärdering kommer att uppgå till 5 miljoner kronor.

Enligt motivtexten i motion 2002/03:Fi18 (m) bör investeringsbidraget för anordnande av bostäder för studenter upphöra, varför det inte skall användas till andra ändamål. Något formellt förslag till riksdagsbeslut med denna innebörd läggs dock inte fram i motionen.

Utgångspunkten för regeringens förslag är en strävan att säkerställa kompetensen i administrationen av den föreslagna investeringsstimulansen för anordnande av mindre hyreslägenheter och studentbostäder. Utskottet delar denna strävan. Det är naturligtvis viktigt att de stödformer som utformats för att stimulera produktionen av bostäder kan hanteras på ett så effektivt sätt som möjligt. Det ställer bl.a. krav på tillräcklig utbildning av de handläggande myndigheternas personal. Inte minst gäller detta i en situation där nya stödformer introduceras och där en samordning av olika stöd skall ske. Även enligt utskottets mening bör sålunda studentbostadsstödet kunna användas för utbildningsinsatser av olika slag. Utskottet delar även regeringens uppfattning om att stödet bör få användas för utvärdering av samhällets insatser för att stimulera bostadsbyggande. Ett fördjupat arbete med uppföljning och utvärdering ligger också väl i linje med riksdagens och utskottets utökade insatser på området.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag.

31:8 Statens geotekniska institut

I propositionen framhåller regeringen att problem med stranderosion finns i områden med bebyggelse, vägar eller andra anläggningar och att den har inverkan på både samhälls- och privatekonomiska intressen. Enligt regeringens uppfattning behöver mot den bakgrunden en myndighet ha ett tydligt samordningsansvar när det gäller frågor om stranderosion. Regeringen har därför gett Statens geotekniska institut (SGI) i uppgift att samordna dessa frågor. För att myndigheten skall kunna utföra dessa arbetsuppgifter föreslår regeringen att anslag 31:8 Statens geotekniska institut skall ökas med 2 miljoner kronor. Finansiering föreslås ske genom att anslag 31:9 Lantmäteriverket minskas med samma belopp.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

31:9 Lantmäteriverket

Lantmäteriverket bedriver verksamhet i tre divisioner, nämligen Fastighetsbildning, Landskaps- och fastighetsdata samt Uppdragsverksamhet (Metria). Fastighetsbildningsverksamheten finansieras med anslag och avgifter som myndigheten får disponera. Även Landskaps- och fastighetsdata finansieras med både anslag och avgifter. Uppdragsverksamheten, som tillgodoser allmänhetens behov av service i fråga om fastighetsinformation m.m., finansieras däremot helt och hållet med avgifter som myndigheten får disponera.

Regeringen anser att de avgifter som uppbärs för information från Landskaps- och fastighetsdatadivisionen skall täcka en större andel av kostnaderna för verksamheten än vad som i dag är fallet. Därigenom kan anslag 31:9 Lantmäteriverket minskas med 25 miljoner kronor. Dessutom skall anslaget minskas med 2 miljoner kronor för att finansiera ökningen av anslaget till SGI. Sammantaget föreslår regeringen att anslag 31:9 Lantmäteriverket skall minskas med 27 miljoner kronor.

De finansieringsprinciper som riksdagen lagt fast för lantmäteri- och fastighetsdataverksamheten innebär att användarna av fastighets- och landskapsinformation i ökad utsträckning skall bidra till finansieringen av kostnaderna för drift och utveckling av informationssystemen. Utskottet tillstyrker mot bakgrund härav regeringens förslag. Enligt vad utskottet erfarit innebär förslaget att Lantmäteriverkets verksamhet avseende fastighetsinformation fortsättningsvis till övervägande del kommer att finansieras av användarna och således bli en i princip avgiftsfinansierad verksamhet.

31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag

Riksdagen har beslutat om fortsatt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag (prop. 2001/02:58, bet. 2001/02:BoU4, rskr. 2001/02:160). Statens bostadsnämnd inrättades 2002 för detta ändamål. I statsbudgeten för innevarande år finns för ändamålet uppfört ett ramanslag på 30 miljoner kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har däremot inte lämnats. Enligt regeringen är det viktigt att myndigheten kan bedriva sitt arbete långsiktigt och med möjlighet att ingå avtal som sträcker sig längre än innevarande budgetår. Ett bemyndigande begärs därför att under 2003 för anslag 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag få göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 miljoner kronor efter 2003.

Med hänvisning till att Statens bostadsnämnd bör avskaffas föreslås i Centerpartiets partimotion 2002/03:Fi17 yrkande 12 i motsvarande del minskat anslag under utgiftsområde 18 med 155 miljoner kronor. Enligt vad utskottet erfarit avser förslaget såväl en nedläggning av Statens bostadsnämnd som en omedelbar avveckling av anslaget till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Av besparingen faller 5 miljoner kronor på anslag 31:13 Statens bostadsnämnd och 150 miljoner kronor genom indraget anslagssparande på anslag 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag.

Stöd till kommuner som dragit på sig ekonomiska problem på grund av sin hantering av det kommunägda bostadsbeståndet får enligt motion Fi18 (m) inte utformas så att det snedvrider konkurrensen på bostads- och lokalmarknaderna. Omstruktureringar måste ske på marknadsmässiga grunder. Enligt motionens yrkande 1 bör regeringen därför inte ges det begärda bemyndigandet.

Som framgår av redovisningen i propositionen fattade riksdagen 2002 beslut om inriktningen av stödet till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Samma år inrättades också Statens bostadsnämnd för att bl.a. administrera verksamheten. En förutsättning för att nämnden skall kunna bedriva sin verksamhet på det sätt som riksdagens beslut förutsätter är naturligtvis att den förfogar över erforderliga ekonomiska medel. Även enligt bostadsutskottets mening bör sålunda riksdagen ge regeringen det begärda bemyndigandet. Regeringens förslag tillstyrks sålunda. Det motstående förslaget i motion 2002/03:Fi18 (m) yrkande 1 avstyrks.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

Länsstyrelserna i Örebro län och Västerbottens län har utsetts till förvaltningsmyndigheter för gemenskapsinitiativprogrammen Urban och Interreg IIIB Norra Periferin. Delar av de administrationskostnader som detta ger upphov till finansieras av EG:s strukturfonder. Därutöver anser regeringen att de två myndigheterna behöver tillföras 250 000 kr vardera för att kunna administrera dessa två program. Regeringen föreslår därför att anslag 32:1 Länsstyrelserna m.m. ökas med 500 000 kr. Finansieringen sker enligt förslaget genom en minskning med motsvarande belopp av det under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling uppförda anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder.

Regeringens förslag tillstyrks.

Stockholm den 15 maj 2003

På bostadsutskottets vägnar

Göran Hägglund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Hägglund (kd)*, Owe Hellberg (v), Anders Ygeman (s), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m)*, Nina Lundström (fp)*, Hans Unander (s), Maria Öberg (s), Margareta Pålsson (m)*, Ingela Thalén (s), Lars Tysklind (fp)*, Rigmor Stenmark (c), Gunnar Sandberg (s), Peter Danielsson (m)*, Sten Lundström (v) och Leif Jakobsson (s).

*Ledamoten har ej deltagit i beslutet.

Avvikande mening

31:13 Statens bostadsnämnd samt 31:14 Omstrukturerings av kommunala bostadsbolag

Rigmor Stenmark (c) anser:

Samhällsplanering och bostadspolitik har sin grund direkt i människors vardag. Det är fråga om sådant som möjligheten att hitta en bostad då man skall flytta hemifrån eller arbeta på annan ort, upplevelsen av segregation och utanförskap eller känslan av trygghet eller otrygghet i bostadsområdet. Bostadsfrågorna är helt enkelt så viktiga att medborgarnas trygghet och tillit till samhället äventyras om politikerna inte tar sin del av ansvaret. Det är dagens bostadssituation ett tydligt exempel på.

Regeringens bostadspolitik har lett till bostadsbrist eller bostadsöverskott beroende på var man befinner sig i landet. Orsakerna till detta är främst den obalans som råder mellan vilka beslut som fattas på nationell nivå och vilka beslut som fattas på lokal nivå.

Vad som fordras är en hållbar bostadspolitik som kan möta människors behov och de skilda förutsättningar som råder i olika delar av landet.

Regeringens nu aktuella förslag går stick i stäv mot dessa grundläggande utgångspunkter.

Vi har från Centerpartiet således motsatt oss såväl inrättandet av Statens bostadsnämnd som att statliga medel anslås för omstrukturerings av kommunala bostadsbolag. Lösningen ligger inte i att statsmakterna centralt bestämmer hur kommunerna skall sköta sina bostadsföretag. Vad som fordras är i stället en ökad kommunal frihet. Den grundläggande orsaken till problemen i de kommunala bostadsföretagen är i själva verket att kommunerna inte har tillåtits att ta sitt ansvar för hur den lokala bostadspolitikens skall bedrivas. I stället för att låta de lokala behoven och förutsättningarna få genomslag har statsmakterna genom regleringar och påbud och olika former av stöd sökt styra alla kommuner i samma riktning. Dessa problem löses naturligtvis inte genom en statlig nämnd som skall bestämma hur den enskilda kommunen skall agera för att kunna omstrukturera sitt kommunala bostadsföretag. Hur detta skall genomföras måste beslutas i kommunen med utgångspunkt i de behov och förhållanden som råder där.

Mot den nu beskrivna bakgrunden bör enligt min mening Statens bostadsnämnd avskaffas och anslaget till omstrukturerings av kommunala bostadsföretag avvecklas och återstående medel dras in. Den besparing som härigenom uppkommer kan beräknas till sammanlagt 155 miljoner kronor. Av besparingen faller 5 miljoner kronor på anslag 31:13 Statens bostadsnämnd och resterande 150 miljoner kronor på anslag 31:14 Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag.

Med hänvisning till det nu anförda tillstyrker jag förslaget i Centerpartiets partimotion 2002/03:Fi17 yrkande 12 i denna del. Regeringens förslag avstyrks.

Särskilda yttranden

1. Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 (m)

Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m) anför:

Inledning

Moderata samlingspartiet tar inte ställning till regeringens förslag till tilläggsbudget.

Då riksdagen beslutat innevarande års budget har vi vare sig möjlighet eller anledning att arbeta om denna eller åter redovisa hela vårt budgetförslag trots att om detta blivit riksdagens beslut hade nuvarande problem med skenande utgifter inte förelegat.

De partier som bildade riksdagsmajoritet får nu ta det fulla ansvaret för de förändringar som föreslås för att hålla utgifterna under taken.

På vissa områden i tilläggsbudgeten har vi en annan syn på vad som skall göras och ger därför i motion 2002/03:Fi18 (m) förslag på andra åtgärder inom bostadsutskottets beredningsområde. Även om vi nu inte deltar i beslutet om tilläggsbudget för 2003 vill vi i korthet redovisa innebörden av dessa förslag.

Tilläggsbudget för utgiftsområde 18

31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

Det är vår principiella uppfattning att all bostadsproduktion bör ske utan subventioner. Som bl.a. Boverket och Statskontoret konstaterat är effekterna av stöd osäkra, och ett kostnadseffektivt byggande förutsätter inte något stöd. Vi kan se att decennier av regleringar och subventioner har resulterat i en icke fungerande bostadsmarknad för hyresrätter. Vad som erfordras är i stället enkla och långsiktiga spelregler som ger förutsättningar för en bostadsproduktion som svarar mot den efterfrågan och de behov som finns.

Vi anser mot den nu beskrivna bakgrunden att investeringsbidraget för anordnande av bostäder för studenter bör upphöra och således inte skall användas till andra ändamål.

31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag

Enligt vår mening får inte stöd till kommuner som har dragit på sig ekonomiska problem på grund av sin hantering av det kommunägda bostadsbeståndet utformas så att det snedvrider konkurrensen på bostads- och lokalmarknaderna. Utgångspunkten måste vara att stödet går till kommuner som uttömt sina resurser genom att ta ansvar för bostadsbolaget, men ändå har kvarva-

rande problem. Omstruktureringar av kommunala bostadsbolag skall ske på marknadsmässiga grunder. Olika intressenter skall kunna förvärva delar av eller hela kommunala bostadsföretag i kris. Vi avser liksom i tidigare budgetförslag anvisa ett avsevärt lägre belopp för omstrukturering av kommunala bostadsföretag under utgiftsområde 25 i höst.

Något bemyndigande att ingå nya förpliktelser avseende kostnader för omstrukturering av kommunala bostadsbolag bör därför inte medges regeringen.

2. Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 (fp)

Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp) anför:

Folkpartiet hade som väl är känt ett annat budgetalternativ för 2003. Detta innehöll både lägre utgifter och skatter, en lång rad radikala förslag till reformer av arbetsmarknad, integrationspolitik och socialförsäkringar. Ett omfattande program för att få ned sjukfrånvaron med insatser för att människor skall få ihop "livspusslet", insatser för att öka vård och rehabilitering och med större krav mot överutnyttjande av systemen. Folkpartiets budgetalternativ för 2003 innehöll en budgeteringsmarginal på 11 miljarder. Tyvärr valde riksdagens majoritet av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att rösta ned detta förslag den 20 december.

Det är nu enligt vår uppfattning samma majoritet som får ta ansvar för att rädda situationen med sin egen dåligt underbyggda budget för innevarande år. Vi är givetvis alltid, varje dag och varje vecka, beredda att ta över ansvaret för Sverige. I den situation att Folkpartiet får ta över regeringsansvaret har vi att utgå från verkligheten så som den ser ut. Det var därför vi i valrörelsen reviderade våra egna förslag över vad som var möjligt. Skulle vi därför få möjligheten att ta över ansvaret för landet skulle vi omgående genomföra utgiftsbegränsningar och besparingar så att utgiftstaket kunde hållas i avvaktan på att mera genomgripande systemreformer som ökar tillväxten och minskar kostnader för sjukfrånvaro och arbetslöshet får ekonomiska effekter.

Folkpartiet tar heller inte i detalj ställning till de förslag regeringen och deras stödpartier lägger fram som förändringar i deras egen budget. Vi har enligt riksdagsordningen inte heller utrymme att föreslå förändringar av andra anslag än de av regeringen nu aktualiserade.

Inför årets budget beträffande utgiftsområde 18 föreslog Folkpartiet ett anslag som totalt för utgiftsområdet låg ca två miljarder lägre än regeringens, bl.a. ansåg vi att anslagen 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter, 125 miljoner och 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag, 30 miljoner inte skulle beviljas.

Vi står givetvis fast vid den uppfattningen och anser därmed att en förändring där anslag 31:7 får användas för annat ändamål och ett bemyndigande på 150 miljoner för åtaganden inom anslag 31:14 inte skall medges.

I stället krävs det en ny inriktning för bostadspolitiken för att lösa de problem som finns.

Folkpartiet har föreslagit bl.a. följande åtgärder för att öka bostadsbyggnad:

1. Planprocessen måste revideras.
2. Byggbidraget måste bli bättre och Konkurrensverket måste få mer resurser.
3. Hyressättningen måste reformeras.
4. Uthyrning av studentrum skall vara skattefri.
5. Billiga studentlägenheter bör kunna byggas industriellt.
6. Det behövs långsiktiga spelregler.
7. Vi föreslår tredimensionell fastighetsbildning och ägarlägenheter.
8. Det behövs mer forskning.
9. Fastighetsskatten måste sänkas eller avvecklas. En generell översyn av mervärdesskattesatserna är nödvändig.

3. Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 (kd)

Göran Hägglund (kd) anför:

Kristdemokraterna förordade under hösten 2002 i parti- och kommittémotioner ett komplett och sammanhängande budgetalternativ för budgetåret 2003. Detta alternativ avslogs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslog. Av detta skäl deltog vi inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

Av samma skäl deltar vi inte heller i den fortsatta behandlingen av delar av anslagen för budgetåret 2003, den nu föreliggande tilläggsbudgeten (nr 1). Tilläggsbudgeten är Socialdemokraternas försök att hantera alla egna felbudgeteringar som gjordes hösten 2002. Därtill gäller att det inte finns någon möjlighet för oppositionspartierna att yrka på förändringar på andra anslag än dem regeringen tar upp, eftersom den typen av förslag enligt gällande praxis inte anses ligga inom ärendets ram. Den ekonomiska politik och det budgetalternativ vi skulle vilja genomföra för 2003 går således inte att lägga fram för riksdagen, varpå följer att det inte är meningsfullt för oss att delta i behandlingen av Socialdemokraternas felbudgeteringar.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har för budgetåret 2003 ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Därför redovisar vi i detta särskilda yttrande den del av vår politik som för budgetåret 2003 rör

utgiftsområde 18 och som skulle ha gällt om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången hösten 2002.

UTGIFTSOMRÅDE 18 SAMHÄLLSPLANERING, BOSTADSFÖRSÖRJNING OCH BYGGANDE

Miljoner kronor	2003
Regeringens föreslagna ram	9 482
21:1 Bostadsbidrag. Förbättringar för barnfamiljer:	605
1. Bort med individuella inkomstgränser i bostadsbidraget	
2. Höjt bostadsbidrag med 100 kr/barn	
31:1 Boverkets administration	-7
31:2 Räntebidrag. Inga nytillskott	-186
31:9 Lantmäteriverket. Effektivisering 5 %	-22
31:11 Bostadsinvesteringar för ekologisk hållbarhet	-50
31:12 Investeringsbidrag för hyreslägenheter ¹	-150
31:13 Statens bostadsnämnd	-10
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	-30
Nytt anslag: Stöd till bostadsföretag i kommuner med bostadsöverskott	30
Summa anslagsförändringar	180
Kristdemokraternas totala ram	9 662

¹Eget alternativ i form av skattereduktion motsvarande halverad byggoms.

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Bostadspolitik och Regional samhällsorganisation samt del av politikområdena Ekonomisk familjepolitik samt Miljöpolitik.

Det största anslaget inom utgiftsområdet är bostadsbidraget. Kristdemokraterna anser att de individuella inkomstgränserna som bidragsgrund för bostadsbidragen skall slopas. Detta tillsammans med höjning av den barnrelaterade delen av bostadsbidraget med 100 kr per barn gör att Kristdemokraterna under tvåårsperioden tillför 1,4 miljarder kronor till anslagsposten. Därmed gynnas de familjer som har en sämre ekonomisk situation.

Kristdemokraterna avvisar regeringens kortsiktiga och bidragsorienterade bostadspolitik. Det behövs helt andra åtgärder för att komma tillrätta med de omfattande problemen på bostadsmarknaden. Budgetmässigt handlar det framför allt om att sänka skattetrycket på bostadssektorn.

Det andra större anslaget inom utgiftsområdet är räntebidraget. Varken statlig fastighetsskatt eller räntebidrag bör utgå för hyreslägenheter. Ägande och förvaltande av hyreshus är näringsverksamhet och skall därför inte beskattas utöver normal beskattning av näringsverksamhet, det vill säga när vinst

uppstår. Kristdemokraterna föreslår att fastighetsskatten avskaffas redan år 2003 och avvisar samtidigt ytterligare beviljanden av räntebidrag.

Kristdemokraterna har tidigare sagt nej till inrättandet av ett tidsbegränsat investeringsbidrag till nybyggnad av hyresbostäder under perioden 2002 – 2006. De bidrag som beviljats bör betalas ut, men inga nya bidrag beviljas. Jämfört med regeringens förslag bör anslaget därför minska med 150 miljoner kronor år 2003 och helt slopas 2004. För att stimulera byggandet av flerbostadshus föreslår Kristdemokraterna i stället en skattereduktion på nyproduktion av flerbostadshus motsvarande en halvering av byggmomsen.

Efterfrågan på bidraget till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet har sänkts och det avvecklas, i likhet med vad Kristdemokraterna krävt, nu fortare än tidigare beräknat. Kristdemokraterna anser att inga ytterligare bidrag skall beviljas.

Kristdemokraterna föreslår vidare att anslagen 31:13 *Statens bostadsnämnd* och 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag* avvecklas och att det i stället inom utgiftsområde 18 inrättas ett nytt anslag, *Stöd till bostadsföretag i kommuner med bostadsöverskott*. Kristdemokraterna förordar ett stödssystem av motsvarande omfattning, men som står i bättre överensstämmelse med det kommunala självstyret, som är öppet för alla fastighetsägare i vissa kommuner och som administreras av Boverket.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Bostadsutskottets överväganden.....	2
Inledning.....	2
Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18.....	2
21:1 Bostadsbidrag	2
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	3
31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	3
31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter	4
31:8 Statens geotekniska institut.....	4
31:9 Lantmäteriverket.....	5
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	5
32:1 Länsstyrelserna m.m.	6
Avvikande mening	7
31:13 Statens bostadsnämnd samt 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	7
Särskilda yttranden	9
1. Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 (m)	9
2. Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 (fp).....	10
3. Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 (kd)	11